

אש יוקדת ביריחו

זכיתי אחרי 40 שנות חיים בארץ להתקרב ולהתיישב בבית־חגלה על פני יריחו, לגלג המקראית. זהו פלא גמור, כי במהלך שבע השנים שבין הסכמי אוסלו ועד שנת תשס"א, הייתי מגיעה לבדי ליריחו, ושואלת את עצמי מה אני עושה כאן לבדי. לכך הייתה בלבי תשובה אחת: אני מראה נכונות ללכת

ארנה קובוס, בית חוגלה

א תמול פתחתי מגירה בארון ישן ונפל לידי משהו בכתב יד. זה היה יומן שלי מימי העלייה ארצה. הודעוטי מן הכתוב וורקתי אותו לפת. מאז אותם הימים כבר עברו 45 שנה, והיום אני אומרת: ברוך ה', אפשר לזרוק זאת לפת. הכוונה לחיים הללו. באותה העת סבלתי כה רבות מן החיפושים, לא הייתה לי רדר. ומאז ועד היום זכיתי לארמונות עתיים רי אוצרות.

הארמון

ים של אדמת חוואר לבנה בערכות יריחו, גבעות שטוחות כמו שולחנות מותרעות על פני השטח, וביניהן מתפתלים ערוצי נחלים. פה ושם קבוצות של דקלים מיתמרות להן ברממה.

הארמון שלי. זהו מתחם קבוצת עצי תמר עם גזע אחד הניצב במרכזה, וגזעים רבים, כרותים, מוטלים סביבו על האדמה ומאפשרים ליושבים עליהם להישען עליו. בין העצים, לכיוון דרום, נפער מעין חלון, ודרכו נשקפת גבעה עגולה. היא תמיד שם, אך עם חילופי הזמנים ועם שינויי מזג האוויר מלבושה משתנים. גבעה עגולה, והמשקף עליה בשקט ומתוך תשומת לב יכול לזכות בהשראה.

שם ישבתי עם חברותיי ללימודים בבית הכנסת "שלום על ישראל", ולמדנו יחד על כניסתם של בני ישראל לארץ.

הסכמי אוסלו שנת תשנ"ב

בשנים הללו נפלו הכרעות מדיניות כה קשות, שלא יכולתי לקבלן. שמענו בחדשות על חתימת הסכם אוסלו ועל מסירת יריחו ועזה לידי האויבים. דיברתי בטלפון עם אחותי, החיה בארה"ב. "בואו כבר מצווה של שמואלי בקיץ בשנה הבאה, אם מדינת ישראל עדיין תהיה קיימת," אמרתי למרסלה והיא ענתה: "אל תראגי, ואם כן נקבל אתכם אצלנו!". השיחה המחיישה את המרחק שבין הכאב שלי על מסירת הארץ לבין אחותי שבגולה, המזמינה אותי אליה לשם.

עם מסירת יריחו ירד ציבור גדול לשם. אני התחפתי לערבייה והגעתי ברכב עד לבית הכנסת העתיק. היה לי קשה לקבל את מסירת הארץ כך סתם, מתוך לחצים. בהסכמי אוסלו אמרו שמוסרים את יריחו ואת עזה. יריחו נמצאה במרחק רבע שעה מביית שבועפרה. לא האמנתי שאפשר למסור ארץ בלי מלחמה. כן! הרי אנחנו ניצחנו! זו בגידה! כך זה בכל העמים! אז הבנתי שבגלל הגלות הארורה חסרה לנו זיקה אל הארץ. יחד

הדברים לקוחים מתוך ספרה של ארנה קובוס, "אש יוקדת ביריחו", המשלב בין סיפור חייה וסיפור מאבקה למען אזור יריחו, ובין משמעויותיו וקורותיה של חבל ארץ זה (את הספר ניתן להשיג בטל' 052-8350024 או בסניף הדואר בעפרה).

עם כמה חברים, ובניהם יואל אליצור, החלטנו שלא עוזבים את יריחו.

שנה וחצי עמדתי במחסומי צה"ל, כי אסור היה לאפשר לנו להיכנס ליריחו. שמעתי ברמקול: "לא לתת לה להיכנס". כאילו הייתי מחבלת. אך הצבא נכנע ולבסוף נתנו לנו להיכנס ליריחו עם ליווי. לשם כך ארגן יואל אליצור קבוצות מתפללים. במשך חצי שנה הסתיימה כל תפילה ביוזמת הצבא, אך בסופו של דבר איפשר הצבא לקיים תפילות אלה בליווי צבאי.

כמו כן, ארגנו גם קבוצות נשים שהגיעו ללמוד באתרים הקדושים ביריחו. במשך שנה וחצי עמדנו במחסומים והעברנו בהם שיעורים, לעתים בליווי תזמורת חיה, ולא הרפינו עד שהוזמנו לפגישה במשרדו של האוגדנר. הוא פתח ואמר: "כשנכנסתי לתפקיד אמרו לי: 'יש לנו שני אויבים. את הסורים ואת ארנה'". כולם צחקו ואני הסמקתי נורא.

המטע אל יריחו

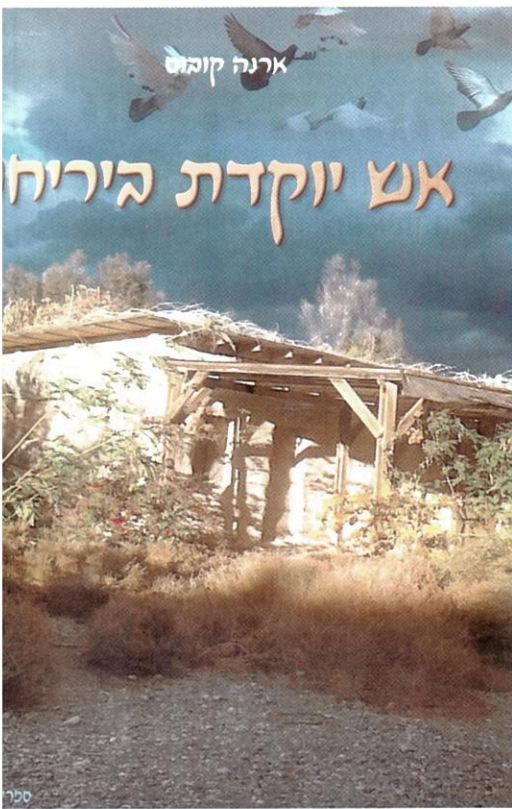
זו דרכי, שתחילתה בסלונקי שביוון, שם נולדתי בשנת תש"ח.

תולדות העם יספרו על הדרך הלאומית. קורות גאולתי הפרטית מקבילים לה. 40 שנה הלכו בני ישראל במדבר עד שהגיעו ליריחו. לשמחתי, איזה פלא, זכיתי אחרי 40 שנות חיים בארץ להתקרב ולהתיישב בבית־חגלה על פני יריחו, לגלג המקראית. זהו פלא גמור, כי במהלך שבע השנים שבין הסכמי אוסלו ועד שנת תשס"א, הייתי מגיעה לבדי ליריחו, ושואלת את עצמי מה אני עושה כאן לבדי. לכך הייתה בלבי תשובה אחת: "אני מראה נכונות ללכת, כמו זו של חייל הנשמע לפקודת קצין, וממתנה לציוני". כשהתיישבתי בבית־חגלה ראיתי זאת כתגמול להליכה העיוורת לפני כן ליריחו.

תל יריחו

יריחו היא העיר הקדומה בעולם. לעומת ירושלים המוכרת כעיר אלוקית, יריחו מפתיעה אותנו כנווה מדבר. אנחנו מוצאים אותה בתקופות פרהיסטוריות, במשך 9,000 שנה. כה מרתק הסיפור שלה במקרא. באמצע התל עומד היום מגדל, שלפי החפירות ובריקת האבנים שבו שייך לתקופת האבן. יהושע נכנס בתקופת הברזל, 1,400 שנה לפנה"ס, ואילו המגדל מתוארך ל־5,000 לפנה"ס. זהו פלא. איך מגדל כזה לא נהרס לאחר שנמצא בתל 19 שכבות עיר מתקופות שונות? כנראה משום שזה ביתה של רחב, שכוכו "על החומה היא יושבת" והמרגלים נשבעו בשם ה' לא להרסו.

נס נוסף התקיים בתל יריחו. בין הארכיאולוגים שחפרו במקום בשנת 1952 הייתה קת'לין קניון, אני טישימית שביקשה להוכיח שדווקא במקום זה, החי

"השלטונות מסרו את הארץ, אך הייתי חלק ממנה. החלטתי ללכת בהתמדה לבקר, לחיות, לשמוח, להחיות את הארץ, התחברתי ליריחו". ספרה של ארנה קובוס

שוב ליהודים כי יש בו משום הוכחת קיום דבר ה', יש לערבים ותק משמעותי יותר. היא קיבלה לשם כך מלגות ממדינות ערב ועבדה במקום שנתיים, במהלכן ערכה חפירות לא תקינות במגמה להוכיח את עמדת שולחיה, ופרסמה את מחקרה. חוקרים שעינו בו לעגו לה והסבירו שחפירותיה אינן תקינות. כך אירע שהיא רצתה לקלל ויצאה מברכת.

כיום מצהיר בריאן ווד כי על־פי הממצאים, כל מה שמתואר בתורה מתקבל על הדעת. מכך אנו למדים ששריפת העיר באש וכיבושה בסביבות 1,400 לפנה"ס מעידים על קשר יציב ובלתי נכחד בינה לבין יהושע ועם ישראל, גם לפי הארכיאולוגים.

הגיגים

מאז הייתי צעירה מאוד, ילדה ממש, אני זוכרת את התחושה הקשה, אפשר לומר, אך הנהדרת, של מלאות שחונקת את גרוני. אז אפילו לא ידעתי להגדיר מה זה. וזכרתי פעם, בחזרה מבית הספר, הייתי כה שמחה ומאושרת, אך לא ידעתי לספר ממה, או חשבתי שאני חולה. אכן, כל חיי הייתי חולת אהבה. סבלתי רבות בתור צעירה כי לא היה נשוא לרגש הזה. כוחות אלו כמעט חנקו אותי וסבלתי מאוד.

כך דחפה אותי בחווקה היר העליונה שלא הכרתיה, לבוא ארצה. אין דבר העומד בפני הרצון המניע. נקשתי רתי אל הארץ. במלחמת ששת הימים ראיתי את הנס. ההתחלה בארץ הייתה קשה. הרבה פחדים, בהיו תי לבד, בלי שפה, בלי משפחה, בלי מכרים. אך כוח הרצון דחף אותי ללמוד שפה, להכיר ולהתקדם. מצאו חן בעיני לימודי הפילוסופיה ולמדתי להכיר את חיי פוש האמת.

התחברתי לצילום. עסקתי בו בשמחה, עד שגיליתי שנשוא הצילום הוא האור. והוא משל לאור גדול, אלוֹיִ קי, שממנו אנו חיים.

עם פרוץ מלחמת יום הכיפורים עשיתי תשובה. המשך בעמ' הבא